

26 Ιουνίου, 1992

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΟΦΟΥΛΛΑ ΧΡ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ/Η ΑΛΛΩΝ

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 246/90).

5 Εκτοπισθέντες και Παθόντες — Προσφυγική Ταυτότητα —
Έννομο Συμφέρον — Σύζυγος και πατέρας έχει έννομο
συμφέρον προσβολής της απόφασης απόρριψης αιτήματος, για
θεώρηση της συζύγου και των παιδιών του ως εκτοπισθέντων,
γιατί επηρεάζονται άμεσα τα συμφέροντά του.

10 Διοικητικό Δίκαιο — Διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης —
Εκτίμηση γεγονότων — Δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο —
Δεδομένου ότι η Διοίκηση δεν υπερέβη τα ακραία όρια της
διακριτικής της ευχέρειας.

15 Εκτοπισθέντες και Παθόντες — Προσφυγική Ταυτότητα —
Ανάκληση απόφασης, βάσει της οποίας ο αιτητής θεωρείτο
εκτοπισθείς — Η κατοχή προσφυγικής ταυτότητας, χωρίς να
πληρούνται τα κριτήρια που καθορίστηκαν από το Υπουργικό
Συμβούλιο, είναι αντίθετη με το Νόμο και το δημόσιο συμφέρον
— Δυνατή η ανάκληση της παράνομης ευμενούς αυτής πράξης,
έστω κι αν ο αιτητής δεν είχε χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε
δόλο.

20 Αντικείμενο της προσφυγής ήταν η απόφαση των καθ' ων η
αίτηση, με την οποία είχαν αποφασίσει πως οι αιτητές, και ο
καθ' ένας από αυτούς ξεχωριστά, δεν ήταν εκτοπισμένοι.

25 Οι αιτητές ισχυρίστηκαν πως η επίδικη απόφαση ήταν

προϊόν πλάνης, πως οι καθ' ων η αίτηση ενήργησαν χωρίς δέουσα έρευνα και πως η απόφαση ακύρωσης της προσφυγικής τους ταυτότητας αποτελούσε ανάκληση ευμενούς διοικητικής πράξης και ως τέτοια δεν ήταν επιτρεπτή, ιδιαίτερα μετά την παρέλευση μακρού χρονικού διαστήματος.

5

Οι καθ' ων η αίτηση πρόβαλαν προδικαστική ένσταση πως η προσφυγή του αιτητή 2 ήταν εκπρόθεσμη, καθ' ότι προσέβαλε απόφαση των καθ' ων η αίτηση ημερομηνίας 9/11/88.

10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

- 1) Εν πρώτοις θα ήθελα να παρατηρήσω τα εξής, αναφορικά με ισχυρισμό των καθ' ων η αίτηση, ότι η προσφυγή του αιτητή 2 είναι εκπρόθεσμη όσον αφορά προσβολή της απόφασης της αρμόδιας αρχής με ημερομηνία 9/11/1988. Παρόλο που οι καθ' ων η αίτηση αναφέρονται στην επιστολή της αιτήτριας 1, με ημερομηνία 16/12/1989, ως ένσταση στην απόφασή τους 9/11/1988, από το περιεχόμενο της επιστολής της αιτήτριας, και ιδιαίτερα την παράγραφο 6, σαφώς προκύπτει ότι αφορά αποκλειστικά αίτημά της για θεώρηση αυτής και των παιδιών της ως εκτοπισμένων. Δεδομένου λοιπόν ότι δεν πρόκειται περί ένστασης του αιτητή 2 εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση, ημερομηνίας 9/11/1988, να μην τον θεωρήσουν εκτοπισθέντα, το αίτημα του αιτητή αυτού, όσον αφορά τη μη αναγνώρισή του ως εκτοπισμένου, είναι όντως εκπρόθεσμη.

15

20

25

30

Όμως, όσον αφορά την απόφαση των καθ' ων η αίτηση να απορρίψουν το αίτημα της συζύγου του, αιτήτριας 1, και των παιδιών του, ο αιτητής κατέχει το απαραίτητο έννομο συμφέρον να προσβάλει την απόφαση αυτή με την παρούσα προσφυγή, αν μη τι άλλο, γιατί επηρεάζονται άμεσα τα συμφέροντά του εφόσον αυτοί στερούνται των διαφόρων βοηθημάτων, δανείων κ.λ.π. που θα δικαιούντο να παίρνουν ως πρόσφυγες.

35

- 2) Δεν έχω πεισθεί ότι υπάρχει οποιαδήποτε πλάνη περί τα πράγματα ή ότι η Διοίκηση υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής της ευχέρειας. Το γεγονός ότι το εξαγόμενο συμπέρασμα των καθ' ων η αίτηση, σχετικά με τους ισχυρισμούς της αιτήτριας 1, όπως και με τις βεβαιώσεις

40

5 που είχε προσκομίσει προς υποστήριξή τους, δεν συνάδει με αυτούς, δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι βεβαιώσεις αυτές αγνοήθηκαν ή ότι υπήρξε πλάνη. Οι καθ' ων η αίτηση αξιολόγησαν και συνεκτίμησαν όλα τα ενώπιόν τους στοιχεία και κατέληξαν στα επίδικα συμπεράσματά τους.

10 Η ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, αναφορικά με την εκτίμηση των ενώπιόν της γεγονότων, δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο, δεδομένου βεβαίως ότι η Διοίκηση δεν έχει υπερβεί σε ακραία όρια της διοικητικής της ευχέρειας.

15 Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό, ότι η ανάκληση ευμενούς διοικητικής πράξης δεν είναι δυνατή, και αυτός πρέπει να απορριφθεί, γιατί παράνομες ή πλημμελείς διοικητικές πράξεις της Διοίκησης μπορούν νόμιμα να ανακληθούν κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, όπως λόγοι δημόσιου συμφέροντος. Η κατοχή προσφυγικής ταυτότητας, με όλα τα σχετικά ευεργετήματα, από 20 πρόσωπα που δεν είναι εκτοπισμένα, εντός της έννοιας των σχετικών διατάξεων, αναμφίβολα επηρεάζει άμεσα το δημόσιο συμφέρον.

25 Έστω και αν ο κάτοχος προσφυγικής ταυτότητας δεν χρησιμοποίησε οποιοδήποτε δόλο, εντούτοις η κατοχή της ταυτότητας χωρίς να πληρούνται τα κριτήρια, όπως καθορίστηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, είναι αντίθετη προς το Νόμο.

30 *Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.*

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

Republic v. Georgiades (1972) 3 C.L.R. 594.

35 *Ευστρατίου ν. Δημοκρατίας, (1991) 4(A) Α.Α.Δ. 421.*

Πετρούδης ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 3883.

40 Προσφυγή.

Προσφυγή κατά της απόφασης των καθ' ων η αίτηση, με την οποία απεφάσισαν ότι οι αιτητές, και/ή ο καθένας από αυτούς ξεχωριστά, δεν είναι εκτοπισμένοι.

Ε. Ευσταθίου, για τον αιτητή.

Δ. Παπαδοπούλου (κα) Ανώτερος Δικηγόρος της
Δημοκρατίας για τους καθ' ων η αίτηση.

5

Cur. adv. vult.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη
απόφαση. Με την προσφυγή αυτή οι αιτητές ζητούν:-

10

"Δήλωση του Σεβαστού Δικαστηρίου ότι, η απόφασις των καθ' ων η αίτησις, κοινοποιηθείσα εις τους αιτητές με επιστολή ημερομηνίας 31.1.1990, με την οποία αυτοί απεφάσισαν ότι οι αιτητές και/ή ο καθένας από αυτούς ξεχωριστά δεν είναι εκτοπισμένοι και/ή η απόφαση των καθ' ων η αίτησις με την οποίαν αυτοί ανακάλεσαν προηγούμενη απόφασή τους ότι οι αιτητές είναι εκτοπισμένοι λόγω της Τουρκικής Εισβολής, είναι άδικη και/ή παράνομη και/ή στερείται εννόμου αποτελέσματος."

15
20

Η αιτήτρια 1 κατάγεται από τα Βαρίσια, ο δε σύζυγός της, αιτητής 2, από το Στρόβολο.

Στις 3/9/1988 ο αιτητής 2 υπέβαλε αίτηση για έκδοση προσφυγικής ταυτότητας σ' αυτόν και στην οικογένειά του. Σε σχετικό βιογραφικό σημείωμα που υπέβαλε προς υποστήριξη της αίτησής του αναφέρει τα ακόλουθα:-

25

(α) Μέχρι το 1973 έμενε στην οδό Επτανήσου αρ. 7. Στρόβολος.

30

(β) Τον Οκτώβριο του 1973 κατοίκησε για δύο περίπου μήνες στην οδό Αρχιμήδους 23, Στρόβολος.

35

(γ) Κατά τις πιο πάνω περιόδους η σύζυγός του έμενε τον περισσότερο καιρό στα Βαρίσια όπου πήγαινε και ο ίδιος τα Σαββατοκυριακά.

(δ) Είχε προσφυγική ταυτότητα την οποία απέσυρε η Υπηρεσία Εγγραφής κατόπιν σχετικού ελέγχου.

40

Σε σχετικό σημείωμα (Ερ. 6-5), που περιέχεται στο φάκελο για τον αιτητή της Υπηρεσίας Εγγραφής (Τεκμήριο 1 στην Προσφυγή), αναφέρεται ότι:-

- 5 (α) Ο αιτητής και η σύζυγός του είναι καταχωρημένοι στους εκλογικούς καταλόγους 1972/73 στην οδό Επτανήσου αρ. 7, Στρόβολος, και όχι στους εκλογικούς καταλόγους στα Βαρίσια.
- 10 (β) Στις κάρτες των Κοινωνικών Ασφαλίσεων φαίνεται ότι ο αιτητής μέχρι 24.11.73 εργαζόταν με εργοδότη της επαρχίας Λευκωσίας και δήλωνε σαν διευθυνσή του την οδό Επτανήσου αρ. 7, Στρόβολος. Από 3.12.73 μέχρι 18.5.74 εργάστηκε
- 15 πάλι σε εργοδότη της επαρχίας Λευκωσίας, αλλά δεν καταχωρήθηκε οποιαδήποτε διεύθυνση διαμονής την περίοδο αυτή.

Από έρευνα που έγινε στην οδό Αρχιμήδους, όπως

20 αναφέρεται στο πιο πάνω σημείωμα, θεωρήθηκε ότι ο αιτητής διέμενε εκεί με την οικογένειά του μέχρι την εισβολή, και γι' αυτό η αίτησή του δεν εγκρίθηκε. Ο αιτητής 2 πληροφορήθηκε σχετικά με επιστολή ημερομηνίας 9/11/1988.

25

Με επιστολή της, ημερομηνίας 16/12/1989, η αιτήτρια 1 απευθύνθηκε προς τους καθ' ων η αίτηση ζητώντας, όπως της αναγνωριστεί η προσφυγική ιδιότητα στην ίδια και τα παιδιά της, υποβάλλοντας βεβαιώσεις από κατοίκους

30 Βαρίσιας ότι πριν και μέχρι την εισβολή είχε την διαμονή της στο χωριό Βαρίσια. Σ' αυτήν επίσης ανέφερε ότι ο σύζυγος της όταν εργαζόταν στην περιοχή Λευκωσίας έμενε σε ενοικιασμένο δωμάτιο και πηγαينوερχόταν τα Σαββατοκύριακα στα Βαρίσια, όταν, δε, εργαζόταν στην

35 περιοχή Ξερού και Μόρφου διέμενε στα Βαρίσια.

Σε σχετικό σημείωμα (Ερ. 15-14), του διοικητικού φακέλου (Τεκμήριο 1), αναφέρεται ότι οι αιτητές ήταν

40 Στρόβολου και ότι δεν ήταν καταχωρημένοι στους εκλογικούς καταλόγους 72/73 του εκλογικούς καταλόγους Βαρίσιας και, αφού λήφθηκαν πληροφορίες από διάφορους πρώην κατοίκους του χωριού, μεταξύ των οποίων τη σύζυγο του Κοινοτάρχη

Βαρίσιας και τη θεία της αιτήτριας 1, ότι οι αιτητές κατοικούσαν στη Λευκωσία κατά το χρονικό διάστημα πριν την εισβολή, αποφάσισαν ότι, οι βεβαιώσεις που είχε υποβάλει η αιτήτρια 1 δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη και ως εκ τούτου απέρριψαν το αίτημά της.

5

Οι αιτητές ως αποτέλεσμα καταχώρησαν την προσφυγή αυτή, με την οποία ισχυρίζονται ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση δεν ήταν εύλογα επιτρεπτή με βάση τα ενώπιόν τους στοιχεία και την έννοια των όρων "εκτοπισθείς" και "μόνιμος κατοικία" και ότι ενήργησαν χωρίς δέουσα έρευνα και υπό καθεστώς πλάνης. Επίσης, ισχυρίζονται ότι η επίδικη απόφαση της ακύρωσης της προσφυγικής ταυτότητας αποτελεί ανάκληση ευμενούς διοικητικής πράξης, η οποία, ως τέτοια, δεν είναι επιτρεπτή, ιδιαίτερα μετά την παρέλευση μακρού χρονικού διαστήματος.

10

15

Εν πρώτοις θα ήθελα να παρατηρήσω τα εξής αναφορικά με ισχυρισμό των καθ' ων η αίτηση ότι η προσφυγή του αιτητή 2 είναι εκπρόθεσμη, όσον αφορά προσβολή της απόφασης της αρμόδιας αρχής με ημερομηνία 9/11/1988. Παρόλο που οι καθ' ων η αίτηση αναφέρονται στην επιστολή της αιτήτριας 1, με ημερομηνία 16/12/1989, ως ένσταση στην απόφασή τους 9/11/1988, από το περιεχόμενο της επιστολής της αιτήτριας, και ιδιαίτερα την παράγραφο 6, σαφώς προκύπτει ότι, αφορά αποκλειστικά αίτημά της για θεώρηση αυτής και των παιδιών της ως εκτοπισμένων. Δεδομένου λοιπόν ότι δεν πρόκειται περί ένστασης του αιτητή 2 εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση, ημερομηνίας 9/11/1988, να μην τον θεωρήσουν εκτοπισθέντα, το αίτημα του αιτητή αυτού, όσον αφορά τη μη αναγνώρισή του ως εκτοπισμένου, είναι όντως εκπρόθεσμο.

20

25

30

35

Όμως, όσον αφορά την απόφαση των καθ' ων η αίτηση να απορρίψουν το αίτημα της συζύγου του, αιτήτριας 1, και των παιδιών του, ο αιτητής κατέχει το απαραίτητο έννομο συμφέρον να προσβάλει την απόφαση αυτή με την παρούσα προσφυγή, αν μη τι άλλο υλικό, γιατί επηρεάζονται άμεσα τα συμφέροντά του, εφόσον αυτοί στερούνται των διάφορων βοηθημάτων, δανείων κ.λ.π.,

40

που θα δικαιούνται να παίρνουν ως πρόσφυγες.

5 Όσον αφορά την ουσία της προσφυγής, όπως προκύπτει από το διοικητικό φάκελο, οι καθ' ων η αίτηση ερευνήσαν το θέμα της μόνιμης κατοικίας της αιτήτριας 1 και κατέληξαν στα συμπεράσματά τους ενόψει των γεγονότων που βρισκόνταν ενώπιόν τους. Δεν έχω πεισθεί ότι υπάρχει οποιαδήποτε πλάνη περί τα πράγματα ή ότι η Διοίκηση υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής της ευχέρειας. Το γεγονός ότι το εξαγόμενο συμπέρασμα των 10 καθ' ων η αίτηση, σχετικά με τους ισχυρισμούς της αιτήτριας 1, όπως και με τις βεβαιώσεις που είχε προσκομίσει προς υποστήριξή τους, δεν συνάδει με αυτούς, δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι βεβαιώσεις 15 αυτές αγνοήθηκαν ή ότι υπήρξε οποιαδήποτε πλάνη. Οι καθ' ων η αίτηση αξιολόγησαν και συνεκτίμησαν όλα τα ενώπιόν τους στοιχεία και κατέληξαν στα επίδικα συμπεράσματά τους.

20 Η ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, αναφορικά με την εκτίμηση των ενώπιόν της γεγονότων, δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο, δεδομένου βεβαίως ότι η Διοίκηση δεν έχει υπερβεί σε ακραία όρια της διακριτικής της ευχέρειας. (Βλέπε **Republic v. Lefkos Georgiades** 25 (1972) 3 C.L.R. 594.)

Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό, ότι η ανάκληση ευμενούς διοικητικής πράξης δεν είναι δυνατή, και αυτός 30 πρέπει να απορριφθεί, γιατί παράνομες ή πλημμελείς διοικητικές πράξεις της Διοίκησης μπορούν νόμιμα να ανακληθούν, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, όπως λόγοι δημόσιου συμφέροντος. Η κατοχή προσφυγικής ταυτότητας, με όλα τα σχετικά ευεργετήματα, από 35 πρόσωπα που δεν είναι εκτοπισμένα, εντός της έννοιας των σχετικών διατάξεων, αναμφίβολα επηρεάζει άμεσα το δημόσιο συμφέρον (βλέπε **Ευστρατίου ν. Δημοκρατίας**, Υπόθεση Αρ. 396/88 ημερομηνίας 30/1/1991), δεδομένου ότι τα ευεργετήματα αυτά προέρχονται από δημόσιο 40 χρέμα.

Έστω και αν ο κάτοχος προσφυγικής ταυτότητας δεν χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε δόλο, εντούτοις η κατοχή της ταυτότητας, χωρίς να πληρούνται τα κριτήρια όπως

καθορίστηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, είναι αντίθετη προς το Νόμο (*Πετρούδης ν. Δημοκρατίας, Υπόθεση Αρ. 99/89 ημερομηνίας 19/11/1990*).

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, καταλήγω στο 5
συμπέρασμα ότι η επίδικη απόφαση ήταν νόμιμη και ορθή
και μέσα στα πλαίσια της διακριτικής ευχέρειας της
Διοίκησης, και γι' αυτό η προσφυγή πρέπει να αποτύχει.

Η προσφυγή αποτυγχάνει και απορρίπτεται. 10

Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.